

RAAD voor civiel – militaire ZORG en ONDERZOEK

Business plan Centrum voor Veteranen, dienst- en oorlogsslachtoffers met Posttraumatische Stresstoornis,

RZO advies nr. 2

December 2007

Inleiding

Op 24 juli heeft de HDP de voorzitter van de RZO gevraagd zich met de Raad te gelegener tijd te willen buigen over de voor- en nadelen van een apart PTSS hospitaal vanuit zorgoptiek. Het businessplan van de Stichting voor Partners van PTSS Veteranen (SPPV) voor een Centrum voor Veteranen, dienst- en oorlogsslachtoffers met Posttraumatische Stresstoornis bereikte de Raad te laat om nog onderdeel te kunnen uitmaken van de beraadslagingen in de raadsvergadering van 13 november j.l. Gezien de verstreken tijd is besloten dit advies in een schriftelijke ronde onder de raadsleden af te doen.

Voorts zij nog vermeld, dat de voorzitter van de Raad op 4 december 2007 een gesprek heeft gehad met de voorzitter van de SPPV, mevrouw C. Hoefnagels, waarin het initiatief uitvoerig aan de orde is geweest.

Het initiatief

De Raad heeft met waardering voor dit particuliere initiatief kennisgenomen van het plan van de SPPV voor een PTSS - hospitaal. Vandaag de dag ligt de markt open voor nieuwe categorale instellingen en een nieuw behandelcentrum voor PTSS zou zonder meer kunnen gaan concurreren met het Landelijk Zorgsysteem Veteranen (LZV). De Raad heeft evenwel met instemming kennis genomen van het feit dat Defensie alle aandacht aan dit initiatief besteedt.

Wat het plan betreft, de Raad vindt het zeer ambitieus. Het wil in een organisatie meer omvatten dan wat het LZV met 18 partners doet: kliniek, kennis- en onderzoekcentrum, opleidingscentrum, zorg voor militairen en partners/kinderen. Het businessplan daarentegen is naar de mening van de Raad onvoldoende uitgewerkt en onderbouwd. Onduidelijk blijft bijvoorbeeld hoe de aangeboden zorg eruit zal zien, in hoeverre de kwaliteit van de zorg gegarandeerd wordt, of er gewerkt gaat worden met evidence-based behandelmethoden, etc. Zo is er geen wetenschappelijke onderbouwing voor de stelling dat behandeling in heterogene groepen, waaraan slechts enkele veteranen deelnemen, zoals door sommige algemene GGZ-instellingen wordt geboden, minder goed is dan behandeling in homogene groepen, zoals de SPPV voorstaat.

Ook blijft het onduidelijk op welke manier men de plannen denkt te realiseren. De financiële onderbouwing acht de Raad vooralsnog weinig solide. Het is dus al met al moeilijk om dit initiatief af te zetten tegen het bestaande hulpaanbod.

Dat neemt niet weg dat er elementen in het plan zijn die de Raad zeer apprecieert. Zo wordt in het plan tegemoet gekomen aan een lacune die de Raad heeft geconstateerd in het LZV. Te weten de aandacht voor partners en kinderen van PTSS – patiënten. Naar de mening van de

Raad behoeven deze categorieën meer expliciete en structurele aandacht, hetgeen de veteraan zelf ook ten goede zal komen. Partners met name zijn immers de eerste opvang van de veteraan.

Zorgoptiek

De Raad constateert, dat het initiatief voor dit PTSS - hospitaal en de inrichting van het LZV zich in de tijd min of meer parallel hebben ontwikkeld. In de opzet van het LZV is al tegemoet gekomen aan een aantal door de SPPV geconstateerde omissies, zoals bijvoorbeeld: meerdere loketten, geen regiofunctie, slechte toegankelijkheid, geen zorg op maat. Binnen het LZV is, voor zover de Raad daar nu inzicht in heeft verkregen, voldoende expertise aanwezig op het gebied van PTSS. De Raad vindt overigens die nadruk op PTSS bij het PTSS - hospitaal veel te beperkt. Ook andere stoornissen zoals depressie, andere angststoornissen, relatieproblemen, alcoholproblemen, lichamelijk onbegrepen klachten (LOK), verhoogde prikkelbaarheid zijn relevante problemen bij veteranen. Comorbiditeit wordt in het plan wel aangestipt, maar het blijft onduidelijk hoe men dit wil aanpakken.

Kennis en opleidingscentrum

Het hospitaal wil ook een kennis- en opleidingscentrum worden. Ook hier is geen toegevoegde waarde ten opzichte van het huidige zorgsysteem te bespeuren. Het ligt immers in de bedoeling om binnen de MGGZ ook een kenniscentrum op te richten. Daarnaast zijn er reeds bestaande kenniscentra zoals Stichting Impact, CGOR en KOC. De wens om een opleidingscentrum te worden, klinkt ook zeer ambitieus en wordt ook niet onderbouwd.

In voornoemd gesprek met mevrouw Hoefnagels kwam tot onze verbazing naar voren dat de plannen op een belangrijk punt inmiddels zijn aangepast. Het plan in zijn huidige vorm, dat overigens niet beschikbaar was, omvat –overigens ook tot verbazing van de MGGZ - niet een enkel centrum, maar nu 5 regionaal verspreide poliklinieken, die naar zeggen in januari 2008 van start gaan met overtollig personeel van de Stichting Centrum '45, Sinai e.a. Aan een nieuw beleidsplan wordt door de SPPV nog gewerkt.

De Raad is op basis van de door de MGGZ verstrekte gegevens van mening dat dit zal leiden tot een verdunning van het bestaande aanbod aan PTSS - patiënten in het LZV, dat thans landelijk circa 400 per jaar bedraagt. Een dergelijke verdunning over de behandelcentra kan ertoe leiden dat het aanbod bij het LZV-partners dermate gering wordt, dat de vrijgehouden capaciteit en de expertise niet meer rendabel kunnen worden ingezet, waardoor LZV-partners zouden kunnen besluiten zich terug te trekken uit het LZV. Dit laatste is uiteraard in het belang van het LZV noch van de veteranen.

Advies en aanbevelingen

De Raad is van mening, dat vanuit de zorgoptiek een nieuw behandelcentrum voor PTSS niet voorziet in iets waarin het LZV niet al in voorziet of in zou kunnen voorzien. Sterker nog: de aangepaste plannen van de SPPV zullen een gezonde ontwikkeling van het LZV naar de mening van de Raad in de weg kunnen staan.

Het LZV is volop in ontwikkeling, waardoor de bestaande expertise binnen Defensie gebundeld, versterkt en uitgebreid is met relevante civiele instellingen die ervaring hebben met PTSS en andere uitzending gerelateerde klachten bij veteranen. Hierdoor zal er voor cliënten een gestroomlijnde zorgketen (moeten) ontstaan die is afgestemd op de zorgbehoefte van de veteraan. Dit systeem verdient naar de mening van de Raad alle kans om tot volle wasdom te komen.

Wij adviseren Defensie wel te reageren op de positieve elementen uit het plan en nemen deze gelegenheid te baat om Defensie ter optimalisering van het LZV *aan te bevelen: meer aandacht besteden aan partners en kinderen van veteranen die zich melden met klachten gerelateerd aan uitzendingen. Mogelijk kan hiervoor samenwerking worden gezocht met de SPPV.*

Hilversum, december 2007